

TREF MAGAZINE

Jaargang
Nummer

44 5

mensen van om de hoek

Wies: 'We zijn met pensioen en we hebben het zo druk dat we ons afvragen hoe we er altijd bij hebben kunnen werken, hahaha.'

TREF

MAGAZINE *over mensen van om de hoek*

TREF en het hoe en waarom

Niemand wordt met een gebruiksaanwijzing van zichzelf, de wereld of het leven geboren en toch maakt iedereen er op zijn eigen wijze iets unieks van.

TREF biedt een plek aan de verwondering over de veerkracht van mensen. Ook zetten we ons met TREF in voor een ideëel doel: het bevorderen van maatschappelijke integratie.

We doen dat door mensen uit de hele samenleving aan het woord te laten over hun leven. In TREF tref je maandelijks persoonlijke verhalen van mensen om de hoek. Zij vertellen wat hen beweegt en motiveert, wat hun dromen en passies zijn. Daarmee bieden we niet alleen inspiratie, maar willen we ook een gevoel van verbondenheid oproepen. Want mensen echt leren kennen, doet erkennen.

Lees TREF digitaal op www.TREFmagazine.nl.

Je kunt ook de digitale pdf-versie maandelijks GRATIS in je mailbox ontvangen. Meld je aan via info@TREFmagazine.nl, onder vermelding van: gratis digitale TREF.

TREF Redactie en Informatie:

Aureliavinder 58 | 8016HC Zwolle | tel. 038-4653244

info@TREFmagazine.nl | www.TREFmagazine.nl

TREF is een uitgave van

Marijke Mosterman Journalistieke Producties

Aan TREF werken mee:

Mathilde van Hulzen, Marijke Mosterman, Janneke Pelle, Bert Schoonhoven, Frans de Jong, Tinie Jansen, Meine Boonstra, Bert Vaatstra, Roel van Olst, Hanneke Hamer, Alie ter Moolen, Angely van Olst en anderen. Vormgeving mede door Harper Finch. Met dank aan alle geïnterviewden.

Adverteren en sponsoren

Je ziet het vaak niet, maar de meeste mensen zijn op hun eigen bescheiden manier bezig met de 3 P's: People, Planet, Profit. TREF vormt voor hen een vooruitstrevend, 'hokjesloos' en daarom uniek podium. Dat maakt TREF voor bedrijven en organisaties bij uitstek geschikt om op een unieke manier invulling te geven aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

Met een advertentie, donatie of sponsorschap in de glossy papieren versie van TREF Magazine en/of op de website draag je een steentje bij aan een betrokken, bewuste, duurzame samenleving. Al vanaf 150 euro per jaar zijn er mogelijkheden. Neem contact met ons op, ook voor een eigen bedrijfsglossy! Mathilde van Hulzen (024-300 2133) Marijke Mosterman (038-465 3244) info@TREFmagazine.nl

Doneren

TREF is gratis afhaalbaar. Als je TREF elke maand wilt ontvangen, kun je een minimale donatie overmaken. Kijk voor meer informatie en de afhaalpunten op onze website: TREFmagazine.nl.

Zeuren & Zanik hadden het eigenlijk graag anders gezien

In TREF 44
onder andere:

Pagina 13

Pagina 8

Pagina 25

Pagina 8

Pagina 9

Pagina 20

Pagina 23

Pagina 4

Pagina 12

Pagina 16

Pagina 7

Amsterdam Outsider Art	10
Janneke's Belevenissen	28
Professor Jacques lost op	26
De Terechte Kronkel	17
Mathilde's Recept	27
Hanneke's Weerspreuk	18

In de *Amerikaans-Nederlandse* SPAGAAT

Vijftien jaar geleden had Egbert Kruimink niet durven dromen dat hij ooit naar Amerika zou emigreren. Nu woont hij alweer dertien jaar met zijn Amerikaanse vrouw Monica in Vicksburg, Michigan. Inmiddels heeft hij een belangrijke IT/Engineer-functie bij een mondiaal bedrijf en drieënhalf jaar geleden is dochter Cleo geboren. Egbert heeft het goed voor elkaar en is prima ingeburgerd in Amerika. 'Maar toch ben ik in hart en ziel een Nederlander', zegt hij.

Egbert is eventjes voor een kleine week in Nederland. Hij verblijft bij zijn tachtigjarige vader en bezoekt zijn moeder, die na een herseninfarct in een verpleeghuis woont. Hij heeft een afspraak met zijn broer in Groningen gepland en ook de rest van de tijd zit hij volgeboekt. Met onder andere dit interview. Egbert vertelt zijn verhaal.

Landbouw

'Vijftig jaar geleden ben ik geboren in het Overijsselse Zwartsluis, en al snel verhuisden we naar Heino. Mijn vader was civiel ingenieur. Hij had een goede baan en kon op z'n 57ste met de VUT. Tegenwoordig lukt je dat niet meer. Ik had een gewone jeugd, denk ik. Terwijl mijn broer sportief was en altijd buiten speelde, was ik meer een binnenzitter. Druk

met Lego en sleutelen en zo. De lagere school vond ik maar niks, het moest. Ik was een rustig kind dat altijd wat op de achtergrond bleef. Eigenlijk wilde ik naar een technische school, maar naast de lagere school stond de Landbouwschool. Dat was makkelijker. Het was een kleine school, waar je veel persoonlijke aandacht kreeg, dat was prima voor mij. Vier jaar later haalde ik het diploma en wilde ik weer graag naar een technische school, maar ze adviseerden me de middelbare landbouwschool en dus bleef ik weer in de landbouw hangen. Ik heb ooit wel overwogen om boer te worden, maar ja, ik had helemaal niks en rond die tijd kreeg je ook nog eens de superheffing, dus dat was geen optie. Bovendien wilde ik nog steeds de techniek in. Na de middelbare landbouwschool ben ik de LTS gaan doen, richting landbouwwerktuigen en trekkers. Aansluitend heb ik de MTS gedaan en nog een paar jaar HTS autotechniek. In 1994 kwam ik daar af.'

Licht

‘Vervolgens ben ik voor een uitzendbureau gaan werken. Ik heb een tijdje bij Stork Ventilatoren gewerkt, en anderhalf jaar bij een trekkerimporteur. Ondertussen deed ik als bijbaantje het licht bij een discotheek. Op een gegeven moment kon ik daar een vaste baan krijgen en dat heb ik gedaan. Maar het beviel niet. Ik was meer bezig met stoelen klaarmaken en hand- en spandiensten verlenen, dan met de techniek en het licht. Dus daar ben ik mee gestopt, maar ik bleef wel in de weekenden lichtjockey. Toen ben ik weer naar school gegaan: ik heb een jaar lang een informatica-opleiding gevolgd. Ik kon als IT-er bij de Rabobank in Zutphen beginnen, en dat was leuk, een totaal andere omgeving. Windows 95 hadden we toen. Je deed gewoon alt control delete als de boel niet werkte, je vast zat, of je kon niet printen. Ondertussen werkte ik als vrijwillige technicus bij de lokale omroep. En ik woonde nog gewoon bij mijn ouders.’

Klik

‘In 1999 ging ik voor het eerst naar Amerika op vakantie. Een Nederlandse kameraad was door de Rijksdienst voor het Wegverkeer gestationeerd in Detroit, waar hij auto's testte en keurde zodat ze gecertificeerd naar Nederland konden. We zijn vier weken gaan rondtoeren. Eerst met het vliegtuig van Detroit naar San Francisco gereisd en daar hebben we een auto gehuurd. We gingen van Seattle naar Vancouver, door Canada en zo weer terug. Soms reed je in the middle of nowhere waar niks was, geen huis, geen benzinepomp, niets. Je had ook nog geen gps toen, je werkte met kaarten. Het was heel avontuurlijk. Op de terugweg reden we een dag lang door Yellow Stone National Park, waar de geisers om je heen uit de grond spoten. Geweldig. Zodra het donker werd zochten we een motel, dat is zo makkelijk daar. Het was een prachtige vakantie. In 2001 gingen we weer, ook eind augustus, begin september. Mijn vriend moest toen wel gewoon werken, dus we gingen in de weekenden op stap. Het eerste weekend stonden we op een camping in het noorden van Michigan, het tweede weekend gingen we naar festivals in Chicago. En daar ontmoette ik Monica. Het klikte meteen. Chemistry. Catch that fish! Ik was 36, ik woonde bij mijn ouders en ik had in Nederland nog nooit een vriendin gehad, terwijl ik toch altijd in die discotheek tussen de mooie vrouwen had gewerkt. Maar in Amerika was het raak. Monica was ook een rustig persoon, net als ik. Ze was 33, werkte als hulpverpleegster in een ziekenhuis en woonde ook bij haar ouders. Ik praatte met handen en voeten, ik had helemaal geen talenknobbel, maar het lukt ons toch wel goed om met elkaar te communiceren. Het weekend daarop hebben we elkaar weer ontmoet in Detroit. Het was in de tijd van nine eleven. We waren op die dag in Chicago en Monica's zuster belde dat we de televisie aan moesten zetten. We zagen op de nieuwszender de aanslagen in New York en waren bang dat dit ook met de Sears Tower kon gebeuren, iedereen rende daar dan ook in paniek uit. We zijn toen overhaast teruggegaan naar Detroit. Ik vroeg me af of ik nog wel volgens de planning terug naar Nederland zou kunnen een paar dagen later, maar dat is wel gelukt.’

Ja!

‘In oktober van dat jaar kwam Monica twee dagen met haar zus mee naar Nederland. Dat was echt een bliksembezoek, we hadden nergens tijd voor. In december dat jaar ben ik weer naar haar gereisd, en in januari 2002 kwam ze langer naar Nederland. Toen heeft ze ook mijn ouders ontmoet. Het klikte ook goed met de familie. Tijdens die vakantie, op 27 januari, heb ik haar een aanzoek gedaan. Dat had ze niet verwacht. “Oh, that is a big step”, zei ze. Maar ze zei meteen “ja”. Eerst wilde ze wel naar Nederland emigreren, maar na verloop van

tijd begon ze wat nerveus te worden. Omdat ik zag aankomen dat ze uiteindelijk toch niet naar Nederland wilde komen, heb ik gezegd dat ik naar Amerika zou emigreren. Mijn vader vond het prima, maar bij mijn moeder kwam het heel hard aan. Ja, mijn familie is niet zo groot. Maar goed, toen ben ik alles gaan regelen, daar kwam nog wel heel wat bij kijken. Ja, ik vertrok voor de liefde naar het onbekende. Mijn toekomst was een groot vraagteken.’

Acclimatiseren

‘Ik ging erheen als toerist. We zijn op 7 september getrouwd, en met het certificaat ging ik naar de emigratiedienst. Die haalde mijn visa uit het paspoort, waardoor ik vervolgens acht, negen maanden het land niet uit kon. Wij woonden bij haar ouders in. Haar moeder werkte in de verpleging, haar vader was een van die verkeersleiders die in de tijd van Reagan bij een staking om betere, veiliger apparatuur was ontslagen en ook z'n pensioen was kwijtgeraakt. Hij had nog geprobeerd een pizzeria te exploiteren, en toen dat niet lukte was hij in de varkenshandel gegaan. Zo modderde hij een beetje door. Ik hielp hem en kluste wat bij in de computers, ik repareerde grasmaaiers en hekken en zo. Ondertussen leerde ik de taal, acclimatiseerde ik. De eerste prioriteit was de werkvergunning, de verblijfsvergunning en dat duurt lang. Toen dat voor elkaar was ben ik van 2004 tot 2006 weer naar school gegaan, ik volgde een opleiding computers en elektronica en ik leerde goed Engels. Toen mijn lerares Engels hoorde dat ik uit het buitenland kwam, zei ze: “Ik help jou er wel doorheen”, en dat deed ze ook.’

Werk

‘Via school kwam ik bij mijn huidige werkgever terecht, in Portage, tien kilometer van Vicksburg, halverwege Kalamazoo (ja, die plaats van het liedje van Glen Miller). Het is een bedrijf met 50.000 medewerkers bij vestigingen over de hele wereld. In Vicksburg houdt het bedrijf zich bezig met allergietesten. Er kan getest worden op 600 verschillende allergieën. Ik installeer de computergestuurde machines die de testen

uitvoeren, dat zijn een soort robots. In eerste instantie mocht ik onder begeleiding wat kleinere dingen doen en al snel hadden ze door dat ik er talent voor had, dus mocht ik me op eigen houtje gaan verdiepen in de middelgrote apparaten. Vervolgens kwamen de grote en allergrootste en belangrijkste machines. Door alles te vertalen en een standaard script te ontwerpen duurt de installatie en het klaarmaken van een computer nu tien minuten in plaats van vier uur. Ik ben nu senior field engineer en reis door het hele land om problemen op te lossen waar de reguliere monteur geen raad mee weet. Het is heel leuk werk, ik kom overal, zoals in Hawaii. En ik ben ook wel eens voor mijn werk in Nederland geweest.'

Anders

'Vicksburg is een heel klein dorp. We wonen in een soort woonkern met zo'n zeventig andere huizen. We hebben een gezamenlijk centrum met zwembad, dat je kunt huren om feesten, verjaardagen en andere activiteiten te organiseren. Maar het is anders dan in Nederland. De mensen zijn veel meer op zichzelf. Je komt thuis met je auto, doet de automatische garagedeur open en achter je weer dicht, en je ziet niemand anders dan je eigen gezin. Het openbare leven met vrijwilligerswerk en spontaan even koffiedrinken bij bureaus of collega's, dat heb je daar gewoon niet. Geen sociaal gedoe, af en toe een barbecue van het werk, maar liefst niet in my backyard, weet je wel. In Nederland pak je de fiets, doet boodschappen in het dorp, komt bekenden tegen, doet

gezamenlijk een bakje, alles is om de hoek en de mensen zijn veel toegankelijker. In Nederland had ik een vriendenclub, dat heb je in Amerika niet zo gauw. Zo'n gezellig vrijwilligersbolwerk als een Nederlandse lokale omroep, dat kennen ze er helemaal niet. Alle het werk is betaald, alles gebeurt professioneel, overal heb je een diploma voor nodig. Het is ook allemaal wat harder, je moet jezelf bedruipen, goed voor jezelf opkomen en zo lang mogelijk doormodderen. Je hebt er niet het verenigingsleven zoals wij dat kennen, iedereen is veel meer met zichzelf bezig. De enige clubs die je hebt, zijn de sportclubs en dan nog zijn die heel anders georganiseerd dan in Nederland. Je hebt wat kroegen, met wat oudere stamgasten, maar daar ben ik niet zo van.'

'In het begin droomde ik in het Nederlands en dan werd ik wakker en dacht: o ja, ik ben in Amerika. Nu droom en denk ik in het Engels. Het is zelfs al zo dat bepaalde Nederlandse uitdrukkingen helemaal weggezaakt zijn. Dan denk ik: hoe was het ook alweer. Maar toch blijf ik voor Amerikanen denk ik wel een buitenstaander. Tegelijkertijd ben je ook geen Nederlander meer, je drijft er als het ware tussenin. Maar ik heb nergens spijt van. Ik ben een gelukkig mens met mijn vrouw, mijn dochter, mijn werk, mijn leven. Ik denk er trouwens wel over om een vakantiehuisje in Nederland te kopen, er na mijn pensioen weer te gaan wonen. Maar ik weet niet of mijn vrouw dat wel wil.'

Wies (70): 'Oorspronkelijk kom ik uit Smilde. Mijn vader had een winkel waar hij van alles verkocht. Als ergens vraag naar was, zorgde hij ervoor dat het er was. Schriftjes met Doris Day erop, ringetjes met filmsterren, papier, vishaakjes, je kunt het zo gek niet bedenken. Het was nog een hele klus om die winkel op het laatst leeg te ruimen, met alle "winkelknechten", ofwel onverkoopbare artikelen, overgebleven partijen. Laatst vond ik op zolder nog een doos ansichtkaarten, met "de bossen van Appelscha", "de bossen van Dwingeloo", "de bossen van Diever" erop, en het waren allemaal precies dezelfde bossen, hahaha. Die heb ik toch maar weggegooid.

In 1968 ben ik getrouwd. We verhuisden naar Vlaardingen, waar mijn man een baan in het onderwijs kon krijgen. Destijds konden mannen eerder uit dienst als ze in het onderwijs gingen werken, omdat er gebrek aan leerkrachten was. Ik zat ook in het onderwijs, maar in die tijd werden vrouwen nog ontslagen als ze trouwden. Ik viel altijd wel in, als het nodig was. Maar goed, we wilden graag weer terug naar het noorden, dus na drieënhalve jaar zijn we naar Heino verhuisd. En daar zijn we blijven hangen. We kregen vier kinderen en inmiddels hebben we tien kleinkinderen.

Ik ben na een tijdje wel weer aan het werk gegaan, eerst als invalkracht en later kreeg ik weer een vaste baan in het onderwijs. Ik heb altijd de groepen 6, 7, 8 gehad. Op die leeftijd zijn kinderen heel nieuwsgierig en leergierig. En ik vind het heel leuk om kennis over te brengen, dus dat lukte altijd heel aardig. Je moet er ook wel feeling voor hebben. Het kringgesprek vond ik het leukst, praten met de kinderen, ze leren naar elkaar te luisteren, iedereen kwam aan de beurt, ook de verlegen kinderen. Er is veel veranderd in het onderwijs. Wij waren van de structuur en de duidelijkheid. Dat is misschien nog wel zo, maar dan wel op een heel andere manier. Ik zou er niet aan moeten denken om nu nog te moeten werken.

Nu zijn we alweer een tijdje met pensioen. En we hebben het zo druk, dat we ons afvragen hoe we er vroeger nog bij konden werken, hahaha. We reizen graag met de caravan. Vorig jaar zijn we bijvoorbeeld zeseneenhalve week naar Spanje en Portugal geweest. Dan kunnen we precies doen waar we zin in hebben en hoeven nergens rekening mee te houden, heerlijk. Ik hoop dat we dat nog heel lang kunnen doen, en dat we samen met z'n tweetjes nog lang gezond kunnen blijven.'

Riet: 'Als ik aan de mooie dingen van vroeger denk, gaat het vooral om de sfeer, de gemoeidelijkheid. We waren een gezin met acht kinderen en 's avonds was iedereen bezig. De één zat kousen te stoppen, de ander was aan het lezen, er deden een paar een spelletje. En op zaterdagavond luisterden we naar de hoorspelen van Paul Vlaanderen op de radio. Heel spannend waren die. Je had ook de quiz 'Mastklimmen' met Johan Bodegraven, met vragen over verschillende thema's. Wie de laatste vraag, de hamvraag, goed beantwoordde, won een ham. We speelden buiten, we knikkerden in de goot, deden boompje verwisselen. Vroeger was het anders, alles was veel makkelijker. Nu is het leven zo jachtig, je moet overal naar toe, overal aan meedoen. Hoewel dat wel minder wordt als je ouder wordt, mijn man is 80 en ik ben 77. Maar ik doe toch nog wel heel veel hoor. Zolang ik kan, ga ik door.'

M K
E E
N O
S H
E
N E
D
V
A M
N O

Désiré (48): 'Op zaterdag werk ik in de kringloopwinkel van Timulazu. Ik heb door zuurstofgebrek bij de geboorte een verstandelijke beperking en ik vind dat wij wel onder de gewone mensen moeten komen. Vaak merk ik dat veel mensen denken dat wij er niet bij horen, maar dat doen we wel. Misschien merk je niet zoveel aan mij, maar als er te veel op me afkomt, raak ik in paniek. Ook ben ik gauw emotioneel. Ik woon op mezelf, maar ik heb wel begeleiding. Dat gaat prima allemaal. Ik werk bij de sociale werkvoorziening en bij de supermarkt en bij de kringloopwinkel dus, gezellig. Dat is gewoon wat ik het leukste vind: werken en met mensen omgaan. Over vroeger wil ik het niet hebben, ik heb heel veel meegemaakt. En ik denk ook niet vaak aan de toekomst, ik heb geen dromen of zo, ik leef niet vooruit. Ik ben tevreden met mijn leven zoals het nu is, en laat het gewoon op mij afkomen.'

Er is een **zeer onderschatte** plek in onze **grauwe, grijze** stad

Soms lopen wij er achteloos langs, nee wij lopen er dagelijks aan voorbij zonder ons zelf de tijd te gunnen. Het ligt aan de afstand, want als we dicht genoeg naderen dan worden wij geprikkeld door de geuren. Eerst een geur waardoor onze neus geprikkeld wordt en daarna meerdere die ons bewust laten worden van het gevoel dat er nog meer is dan ons dagelijks geautomatiseerde bestaan. Als het goed is komen ze langzaam maar trefzeker binnen. Onze ogen doen onmiddellijk hun werk, speuren de grijze atmosfeer af om te zien. Ja, zien want horen heeft in deze geen enkele zin. En dan als een enorme vloedgolf worden wij overvallen door een enorme kleurenpracht in combinatie met duizend geuren die ons laten dansen over golven. Als het goed is dan gaan er tintelingen vanuit de neus en ogen eerst rechtstreeks naar ons hoofd om dat deel van de hersenen te activeren dat ervoor moet zorgen dat we in evenwicht blijven en niet omvallen. Daarna als een raket schieten ze naar beneden om even intens te blijven hangen in onze onderbuik. Uiteindelijk zakken zij als een trage lift naar beneden... laten onze knieën knikken om hun weg te gaan naar de onderste verdieping waar onze tenen stuk voor stuk tot in de uiterste puntjes beroerd worden.

Omgevingsgeluiden worden nu omgevormd tot een denkbeeldige stilte en de kleurenzee begint zich te onderscheiden in details die ons niet eerder opvielen. Vormen beginnen zich af te steken, gaan een symbiose aan met de geur die zij passen. Er maakt zich een gevoel van ons meester... ..het gevoel van hunkering begint ons in zijn macht te krijgen. Waar eerder vrijheid en 'los van alles' werd ervaren begint zich nu een gevoel van 'willen hebben' op te dringen. De vorm, de geur, de zachtheid, de intensiviteit, de emotie. Het willen delen met die ander, gelukkig maken, ontroeren, verrassen, afscheid nemen of juist willen ontmoeten. Dat allemaal kun je ervaren als jij je bewust wordt van de intense schoonheid der dingen die je kunt ontmoeten in je dagelijkse omgeving zoals

De Bloemenwinkel.

Bert Schoonhoven

Foto: Bert Schoonhoven

Wegens succes geprolongeerd tot

30 januari 2016

AMSTERDAM OUTSIDER ART

presenteert

MIX OF ART

~~van 7 november tot en met 28 december 2015~~

met **HANSJE RAVESTEIJN**

ISAIAH STREAM

Jeff Roland

(France Outsider Art)

MARCELLO PIETER STOKHOF

Nieuwe Keizersgracht 1A

1018 DR Amsterdam

WWW.AMSTERDAM-OUTSIDER-ART.NL

Berts Beestenboel

PASSIE voor NOORSE BOSKATTEN

Dit keer ben ik op bezoek geweest bij Edith en Vincent Klijnsma. Edith is geboren in Ridderkerk en Vincent in Vollenhove. Ze zijn inmiddels 25 jaar heel gelukkig getrouwd. Behalve twee zoons hebben ze hond Djoeke en vier Noorse boskatten. Elke is 6 jaar, Silvy en Noortje zijn 5 jaar en de Belg Noah is 2 jaar.

In het begin van hun huwelijk hadden Edith en Vincent een normale huis-tuin-en-keuken-kat. Sinds hij als student in Noorwegen was geweest, had Vincent echter al een grote voorliefde voor Noorse boskatten. Inmiddels is het een enigszins uit de hand gelopen hobby, die begon op eerste kerstdag 2008. Edith zat thuis vanwege een gebroken pols, ze kon nog net een laptop bedienen met één hand. Op internet zag ze opeens een mooie Noorse boskat te koop. Ze waren gelijk verkocht. Het duurde niet lang voor ze begonnen met het fokken van deze katten. Gemiddeld worden er vier jongen per nest geboren, die heel veel aandacht nodig hebben. De tuin is speciaal ingericht voor de katten. Eind januari 2013 werd Elke blind, een zeldzaam verschijnsel bij Noorse boskatten. Maar ze kan zich nog goed redden.

Er gaat veel tijd zitten in de Noorse boskatten, maar af en toe is er ook nog tijd voor andere hobby's. Edith wandelt graag met de hond en Vincent loopt graag hard.

Het was een heel gezellig bezoek. Als er weer jonge kittens worden geboren, mag ik een kijkje nemen, daar heb ik nu al zin in. Meer weten? Kijk eens op catteryglimrende.nl

M K
E E
N O
S H
E
N E
D
V
A M
N O
↻

Anton (Teun): ‘Laatst kwam ik in de winkel en ik zeg: “Moet u eens luisteren”. Ik zeg: “Voor veertien dagen heb ik hier een drinkbak gekocht voor de goudvissen. Eentje met zo’n nippel eraan. En nu zijn me die goudvissen allemaal verdrongen!”

Ze keek me aan: “Is dat waar?” zegt ze.

Ik zeg: “Natuurlijk is dat waar”, zei ik. Ik zeg: “En nu heb ik er vast geen garantie op zeker!”

En toen vroeg ik of ze ook regenlaarsjes voor mijn krielkipjes had, omdat ze anders van die modderpootjes krijgen als het regent.

“Wilt u rode of blauwe?” zegt ze. Ik zeg: “Doe maar rode.”

Ja, ach. Laatst kwam ik een vrouw tegen bij de bloemwinkel in het dorp. Ik zeg: “Wilt u misschien hanggeraniums?”

“Jawel”, zegt ze. Ik zeg: “Dan moet u ze geen water geven.”

Als ik gezond blijf, ben ik over zeven jaar 84. Mijn moeder heeft zestien kinderen gehad. Er zijn twee kinderen als baby gestorven. Maar het is een heel koppel, of niet dan. Zal ik ze eens opnoemen? Joop, Marietje, Annie, Dinie, Anton, Jan, Bertha, Bernhard, Tonnie, Gerrie, Trees, Mineke, Gerard, Doortje. Ik ben de oudste zoon. Weet je wat ik zo raar vind: mijn zuster heeft zeven zusters en ik heb acht zusters. En ik heb vier broers en mijn zuster heeft vijf broers! Vind je dat niet raar?

Ik heb altijd in de veehandeling gezeten, net als mijn vader. Ik ging voor het eerst met ‘m mee toen ik veertien was. Mijn leven lang ging ik alle dagen langs de boer, en ik ging ook altijd de veemarkten af. Ik heb duizenden koeien gekocht en verkocht, veertig, vijftig in de week soms. Maar de veehandeling is helemaal kapot. Ik handel nog wel, de boeren weten me te vinden, maar de laatste jaren is er niets meer aan. Ik was een vakman destijds. Je kunt het niet leren, het moet er gewoon inzitten. Ik kan zien wat een goeie koe is, wat het gewicht

is. Een goeie weegt 300, 320 kilo, een goeie roodbonte doet tegenwoordig zo’n 2,80 euro de kilo. Ik was een keer bij een boer die een koe te koop had en hij zei tegen z’n zoon: “Loop even met Teun mee het land in, naar die koe toe”. En ik liep met mijn handen in de zakken eens om die koe heen, en toen liep ik weer terug naar de boer. En daar kocht ik die koe, want een beste laat ik niet gauw staan. De boer vertelde me later dat de zoon me maar een rare kerel vond: “Hij had de koe helemaal niet bekeken!” had hij gezegd. Maar de boer had ‘m duidelijk gemaakt dat ik wel degelijk heel goed gekeken had, en dat ik een kennersoog had.

Een andere boer zei eens tegen mij: “Teun, zak oer’s wat vertellen? le liegt altijd”. Maar ja, dat doe je in de handel. Dan zeg je tegen iemand die nogal hoog met de prijs zit, dat je voor net zo’n koe bij een ander heel wat minder had betaald, zo gaat dat gewoon. Ik zeg tegen die boer, ik zeg: “Ik heb met liegen meer geld verdiend dan met bidden.”

Als veehandelaar had je altijd flink wat geld op zak en je dronk er ook altijd een borrel op. Ik ben vroeger dan ook heel erg aan de drank geweest, het is een wonder dat mijn vrouw altijd bij me is gebleven. Als ik drank op had, dan werd ik nog strabanter. Ik heb drie keer in een afkickkliniek gezeten, en nu heb ik al 23 jaar geen drup meer aangeraakt. Vroeger deed ik een moord voor een borrel, maar als je er nu eentje voor me neerzet en er 500 gulden bijlegt, drink ik ‘m nog niet op. Er was geen gelukkiger dag in mijn leven dan de dag dat ik van de drank af was. En ik kan nog de tranen in de ogen krijgen als een boer me een klap op de schouder geeft en zegt: “Knap dat je dat gedaan hebt, Teun”.

Ach ja. Weet je wat twee koeien wel kunnen wat eentje niet kan? Achter mekaar aanlopen. En weet je wat drie koeien wel kunnen en twee niet? Eentje er tussenin laten lopen!’

De jeugd heeft de toekomst en daar moeten we op vertrouwen. Als je Bo ontmoet denk je direct: dat zit wel goed. Hij is een vrolijke, aardige jongen van elf jaar oud en hij zit in groep 8. Af en toe gaat hij met z'n moeder en hond Yndi naar de dierenweide. Bo gaat al net zo vriendelijk met dieren om als met mensen.

Heb je al enig idee wat je later wilt gaan doen?
Ik wil piloot worden.

Je hebt vast lievelingsdieren?
Cavia's en honden.

Voor wel eten mogen ze je altijd storen?
Pizza en patat.

Welke sport beoefen je?
Voetbal.

Wie is je allerbeste vriend?
Yannick.

Welk moment in je leven zou je wel over willen doen?
De open dag van de Marine, waar ik samen met mijn vader en mijn oom ben geweest.

Als je mag kiezen, wat zou je dan het liefst doen: werken of naar school gaan?
Werken.

Wat is jouw toekomstdroom?
Gezond en gelukkig blijven.

J K
E E
U O
G H
D
E
D
V
A M
N O
↻

Door Bert Vaatstra

WITTE *MANNEN*

Vorige week zijn ze gekomen: mannen in witte jassen. Hoe kan dat? Alles ging toch goed? Ik deed toch niemand kwaad?

Al jaren woon ik in huis met mijn verzameling boeken. Dat is toch geen probleem?

Ik houd van mijn verzameling. Nog steeds. Ik houd ervan in winkels en op markten en op beurzen en in kringloophallen te speuren naar aanwinsten. En 's avonds, als de winkels dicht zijn, zit ik op internet te zoeken naar aanbiedingen die mijn verzameling kunnen aanvullen. Ik bestel dan een paar boeken, of soms een doos vol die via de post bezorgd wordt.

Ik betaal mijn aankopen altijd en ik maak geen schulden. Wat kan daar mis mee zijn? Wat is het probleem?

Als ik al problemen ondervind, los ik die zelf op. Ik ben praktisch ingesteld.

Zo heb ik, toen mijn boekenkasten vol raakten, de meterkast omgebouwd tot boekenruimte.

Praktisch was dat: veel loze ruimte werd daardoor benut. Eén keer maar is een boek op het hoofd van een meteropnemer gevallen, toen hij de deur van de kast wat ruw opendeed. Ik wilde hem nog waarschuwen, maar hij luisterde niet. De eerste druk van "Herfsttij de Middeleeuwen" viel op zijn hoofd. Het is een zwaar boek. Gelukkig was het niet beschadigd. Ik was daar blij mee. Hij hield niet van boeken.

Erg groot is zo'n meterkast niet, dus ik moest snel naar meer ruimte zoeken. Ik ben praktisch ingesteld.

Weet u hoeveel ongebruikte ruimte er onder de tafel is? Hoeveel heb je eigenlijk nodig voor je benen?

Zóveel is dat niet.

Ik maakte boekenkastjes onder de tafel. Praktisch was dat: daar hoeft je dan ook niet meer te dweilen of te zuigen. Maar daar raakte het ook vol. Logisch, toch?

Ik denk oplossingsgericht. Waar heeft een huis eigenlijk ramen voor nodig? Om naar buiten te kunnen kijken. Maar ik wil helemaal niet naar buiten kijken. Of om licht naar binnen te laten. Maar ik heb toch al een goede leeslamp?

Ik timmerde dus boekenkasten voor alle ramen. Dat was prettig. Ik kon weer een tijd verzamelen en mijn boeken netjes ordenen. Ik houd van orde. En van rustig lezen. Ik keek niet naar buiten en licht miste ik niet.

In de keuken had ik planken met kruidenpotjes. Die planken hadden precies de breedte van een pocketboek. Ik heb veel pockets, en kruiden gebruikte ik bijna niet. De kruiden gingen dus de deur uit. Ik schreef het al: ik ben praktisch ingesteld.

Een poos later kwam ik er achter dat ik niet

goed had dóórgedacht. Waar heeft een mens eigenlijk een keuken voor nodig? Om daar te koken. Maar ik kook niet. Ik verzamel. En ik lees. Eten doe ik ook. Warme pizza kan je laten bezorgen. Met vlees. En met groenten, dat is gezond. Bier en wijn kan je ook laten bezorgen. Ik denk aan mijn gezondheid en ik rook niet. Daar komt ook aanslag van op je boeken. Logisch dus dat ik de keuken uit mijn huis sloopte. Gewoon consequent nagedacht. Gewoon praktisch uitgevoerd. Héél prettig was dat: waar de keuken had gestaan kon ik veel boeken opbergen. Nooit ben ik iemand tot last geweest. Móéten kleren eigenlijk glad zijn? Logisch denken leidt tot 'welnee!', dus maakte ik van de strijkplank een boekenplank. Ik had trouwens toch te veel kleren; door een deel weg te doen maakte ik weer ruimte vrij.

De slaapkamer bood ruimte aan encyclopedieën en andere naslagwerken; een smal bed paste er ook nog wel in. Praktisch! En hoeveel ruimte heeft een mens nodig om in huis te lopen? Zóveel is dat niet. Naar gemakkelijke leesstoel, naar bed, naar badkamer, naar wc. Naar buitendeur als postbode belt of om naar boekwinkel te gaan.

De rest is loos. Beter is: boeken stapelen. Of tijdschriften, want die verzamel ik ook.

Onderbuurman belde twee weken geleden aan. Ik ken hem goed: hij pakt vaak pakjes voor mij aan.

Verhaal van hem: binnendeuren zijn niet meer goed, vanwege klem zitten aan bovenkant.

Ik ben praktisch ingesteld. En sociaal. Bood aan hem te helpen met afschuren van bovenkant van deuren. Hoefde niet van hem. Ook goed.

Struikelde vorige week over los boek op de grond. Stak mijn hand uit naar stapel boeken. Stapel viel. Ik ook. Pijn in knie. Gelukkig mobiel bij de hand. 112 gebeld. Mannen gekomen. Moest mee. Wilde niet, maar moest. Prik gekregen.

Hier geen boek. Ja: één. Hield in mijn handen gekneld toen ik mee moest. Ze kregen het niet los. Ik heb het uit. Slaap veel. Geen internet; kan niet mailen naar TREF.

Eén klein potloodje in mijn broekzak. Daarmee schreef ik op blanco pagina in éne boek. Weet niet of ik bezoek krijg. Als het komt vraag ik 'Neem dit mee. Stuur naar TREF'.

Hoop komt nog op tijd.

Frans de Jong is de uitbater en eigenaar van antiquariaatje 'De Terechte Kronkel', het kleinste tweedehands boekwinkeltje ter wereld, gevestigd aan de Ceintuurbaan 384, 1073 EM Amsterdam. Voor meer informatie: deterechtekronkel.nl. Of kijk op facebook: facebook.com/deterechtekronkel en: facebook.com/TweedehandsBoekenEnTijdschriften

Wanlijner

De wereld...
het brokt mij
ervan in de keel.

Januari

Een maand waarin het kan vriezen of dooien.
Een maand met koek en zopie,
of een waterballet.
Een maand waarin de gasrekening flink oploopt
of juist niet.

Wat het ook wordt:

het gaat ook dit jaar vanzelf weer voorbij...

HANNEKE's HEEN en WEERSPREUK

Hanneke is bijzonder weergevoelig met haar wintertenen, lentekriebels, zomerzothed en herfstdepressies. Ze steekt haar wijsvinger in de lucht en weet precies of het wel of niet regent en uit welke hoek de wind waait. Haar meteoronologica vat zij geregeld samen in een Heen en WeerSpreuk plus foto.

Wij zijn hier *GEWELDIG* opgevangen

Nog geen jaar geleden woonde apotheker Ahmed Habboush met zijn vrouw, dochter van negen en zoon van zes in Idlib, Syrië, vlakbij de Turkse grens. 'Wij zijn onze twee apothekerszaken kwijtgeraakt, al onze spullen, ons huis en ons thuis. Maar gelukkig hebben we elkaar nog.' Ahmed vertelt.

'In maart 2015 begonnen de vernietigingen in de stad waar wij woonden. We lieten alles achter en vertrokken naar een veiliger plek in Syrië. Ik probeerde werk te krijgen, dat lukte niet. Het lukte ook niet in de omringende landen en verderop: Kuwait, Saudi Arabia. Ik probeerde het als apotheker, als medewerker in de vluchtelingen zorg, ik probeerde van alles. Maar het lukte niet.'

'Toen besloten we om ver weg van Syrië te gaan, vooral vanwege de kinderen. Wij wilden hen een veilige toekomst bieden, een toekomst met mogelijkheden, met zekerheden, met onderwijs. We hoorden dat de kinderen in Nederland volop kansen krijgen. Bovendien staan de Nederlanders open tegenover buitenlanders. En het klopt. De mensen zijn hier heel aardig, ze doen wat ze kunnen, we zijn geweldig opgevangen. De kinderen vinden het heel fijn op school, ze zijn leergierig en leren de taal. Het is prachtig om te zien hoe de leerkrachten en de medeleerlingen onze kinderen met respect behandelen. Mijn vrouw en ik zijn hier gelukkig. Vooral omdat ik als vrijwilliger aan het werk kon bij Noggus&Noggus. Ik vind het geweldig dat bedrijfsleider Monique Backers dat mogelijk heeft gemaakt door met het Centraal Orgaan Asielzoekers te overleggen. Nu kan ik de taal leren, de cultuur leren, onder de mensen zijn. Ik wil de kloof overbruggen. Ik wil weten hoe Nederlanders denken, ik wil integreren en hier dan als apotheker aan het werk gaan als dat mogelijk is.'

'Het is goed hier. Natuurlijk mis ik Syrië, het Syrië van vroeger en vooral de mensen. Mijn ouders wonen er nog en mijn broer, ze wonen gelukkig in een veilige regio. De mensen waren er

van nature aardig en gastvrij. Nu wordt er gevochten om geld, om macht, puur uit eigenbelang. Alles gaat kapot. Men denkt alleen voor zichzelf, niet voor het land. Daar kan ik me wel heel boos om maken. We hebben heel veel meegemaakt, het was verschrikkelijk. We hebben alles verloren. Ik hoop dat het ooit weer goed komt. Het maakt ons nog extra dankbaar dat we hier in Nederland zo goed opgevangen zijn. Mijn kinderen en mijn diploma zijn mijn toekomst. Ik wil vooruit denken.'

'Zoiets als Noggus&Noggus is wel nieuw voor mij, zoiets bestond niet in Syrië. Ik leer er veel van. Ik leer over "huisinrichting", over "brommers" en "fietsen" en "huisinrichting". Kijk, ik spreek toch al heel wat woorden Nederlands! Ik kan ook al zeggen: "Ik begrijp het niet!"

'We zijn heel dankbaar. Morgen gaan we in het centrum van Ommen op de markt staan, en we bieden Syrische hapjes aan. En ik ga heel groot op een papier schrijven: DANK U NEDERLAND! WE ZULLEN NOOIT VERGETEN WAT JULLIE VOOR ONS GEDAAN HEBBEN!'

Kringloopbedrijf Noggus&Noggus zet zich in voor milieu, mens en economie en is gevestigd in Ommen, Dalfsen, Staphorst, Zwartsluis en Hasselt. Kijk voor meer informatie op www.noggusenoggus.nl.

Terugblikken met *VOLDOENING*

Marijke Mosterman

Aanpakkers en doorzetters, hun tijd vaak ver vooruit. Dat kun je wel zeggen van Gerrit (78) en Willy (76) Bredenhof. Zelfs de spierziekte van Pompe weerhield Gerrit er lange tijd niet van om altijd nieuwe handel te zien en van alles te organiseren. En Willy, een sociale doener enzorger, deed net zo hard mee. Samen blikken ze terug.

Gerrit: 'Willy en ik hebben elkaar in Raalte ontmoet toen zij 18 was en ik 20.'

Willy: 'Ja, mijn vader was chef tuinman van de gemeente Raalte. Hij heeft daar de hele plantsoendienst opgericht. We waren met zeven kinderen thuis en hadden het niet breed. Toen ik voor het eerst bij Gerrit thuis kwam aten we 's avonds een boterham met roomboter en rosbief, ik vergeet het nooit! Het was als een gebakje, onvoorstelbaar!'

Gerrit: 'We kenden elkaar nog niet zo lang toen allebei mijn ouders een week na elkaar overleden.'

Willy: 'Dat was zo erg. Ze waren 45 en 49 jaar, Gerrits vader had een abces, zijn moeder had het aan de lever. Pittige vrouw was dat. Ze heeft de hele begrafenis van haar man nog geregeld in die week.'

Gerrit: 'En ze zei precies met welke grossier ik wel en niet in zee moest. Mijn ouders hadden een groentewinkel die ik toen al een tijdje draaide vanwege hun ziekte, ik was de oudste zoon. Mijn moeder was een bijzonder mens met stijl. Ze naaide haar eigen kleren en liep er altijd mooi bij, wij ook, haar drie kinderen.'

Willy: 'Ze waren ziek, maar toch kwam hun overlijden onverwacht.'

Gerrit: 'Ik werd bij de directeur van het ziekenhuis geroepen. Ik in mijn stofjas ernaartoe, ik klop aan, hij zat daar in het halfdonker in zijn leren stoel en hij zei: "Ben jij Bredenhof? Dan heb ik geen beste mededeling. Jouw vader en moeder zijn binnen de tijd van een week dood." Ik zeg: "Je bent hartstikke bedankt!" en ik heb me op de hiel omgedraaid, want ik had de neiging om over het bureau te vliegen en hem bij de strot te pakken. Hij had me nog niet eens een stoel aangeboden.'

Willy: 'Gerrit was helemaal kapot, ik had hem nog nooit zo meegemaakt. Zijn vader overleed niet lang daarna. Het was zo'n simpele, allemachtig lieve man. Wij moesten erbij komen en toen zei hij tegen mij: "Willy! Willy, heur is, hoe mooi as ze zingt!" Hij zegt: "Heur dan! Als g'in nood gezeten, geen uitkomst ziet, wil dan nooit vergeten: God verlaat U niet!" En toen was hij dood. Dat vergeet ik nooit. Ik ben kerkorganist en speel het nog wel eens.'

Trouwen

Gerrit: 'Ik wilde eigenlijk aannemer worden, maar ik heb de groentewinkel van mijn ouders overgenomen. Alle spullen werden verdeeld, tot de handdoeken en de blikjes op zolder aan toe. We hielden nog 300 gulden over, we hadden niks.'

Willy: 'Ik woonde tijdelijk bij een tante aan de andere kant van Zwolle. Dat was me er eentje. Voordat ik om half negen in de groentewinkel begon, moest ik eerst nog bij haar de boel aan kant maken. Kijk, we waren nog niet getrouwd en mochten dus niet bij elkaar slapen. Gerrits ouders overleden in de zomer en in november zijn we in het huwelijksbootje gestapt. Van een vriendin kreeg ik haar trouwjurk en Gerrit kon een pak lenen van zijn oom en van iemand anders een hoed.'

Gerrit: 'We zijn op onze vrije woensdagmiddag getrouwd, ik ben 's morgens eerst nog naar de veiling geweest. Ik zou naar Raalte rijden, komt grossier De Leeuw aan: "Wat ist 'r an de hand, ie zollen toch trouw'n?" Ik zeg uit de gek: "Abraham jonge, ut giet niet door". "Och", zegt ie. "Zonde van bloemen." Hadden ze een prachtig boeket bloemen voor ons.'

Willy: 'Ja, het was een mooie bruiloft. Een buurmeisje was bruidsmisje en de hele zondagsschool die ik leidde, was aanwezig en zong. En donderdags waren we om zeven uur alweer aan het werk. In het begin hebben we heel veel gekibbeld. We hadden helemaal geen tijd gehad om een relatie op te bouwen, aan elkaar te wennen. We hadden het ongelofelijk druk in dat winkeltje. De burens zeiden allemaal tegen elkaar: "Denk eraan, we moeten die kinderen helpen."

Winkel

Gerrit: 'Er zat muziek in die winkel. De boel was wel heel erg verwaarloosd en de hele boekhouding zat in een schoenendoos, maar er waren geen schulden. De directeur van de veiling heeft ons geholpen. Dat was een man van aanzien. Hij ging naar de belasting en regelde dat we alles weg konden doen en opnieuw konden beginnen. De volgende dag kwam de gemeentereiniging en ik heb zo de hele schoenendoos met de oude boekhouding meegegeven.'

Willy: 'Het was een heel klein winkeltje, we hadden geen koeling, dus 's zomers moesten we altijd zorgen dat we alles de deur uit kregen, vooral in het weekend. En 's winters hadden we de bananen onder het bed staan.'

Gerrit: 'We hebben er wel de kost mee verdiend. Het was nooit mijn bedoeling geweest, ik werkte vanaf mijn dertiende bij een aannemer en volgde op zaterdagmiddag een cursus, want ik wilde zelf aannemer worden. Ik verdiende 13,24 gulden per week en dat gaf ik allemaal aan mijn moeder.'

Willy: 'Ik was ook helemaal niet van plan om in de groente te gaan, ik wilde altijd verpleegster worden. Was altijd aan het zorgen, thuis ook. Ik deed mijn kleine broertjes in de teil en was altijd bezig. Maar het werd dus een groentewinkel. Daar moesten we allebei wel ons vakdiploma nog voor halen. Kijk, van aardappelsoorten wist ik al heel gauw alles, maar dat middenstandsdiploma dat er destijds bij inzat, dat vond ik een stuk lastiger. Maar ik slaagde! Als enige vrouw tussen de 170 mannen. Wat was ik trots.'

Milieu

Gerrit: 'We hebben het wel anders aangepakt dan mijn ouders. We schreven niets meer op, de mensen moesten contant betalen. Eerst was dat lastig, liepen ze boos weg: "Hou je sla dan maar!" Maar een paar weken later kwamen ze wel weer terug en dan was het goed.'

Willy: 'Wij stonden ook altijd voor de mensen klaar. Even meelopen als het zwaar was. Ik vergeet nooit de buurvrouw die altijd haar lobbes van een hond stuurde, met een boodschappentas om de nek en een briefje daarin. Deden wij er de bestelling in, gaven de hond wat lekkers en stuurden hem weer naar huis. Mooi was dat.'

Gerrit: 'Het waren armoedige tijden. Wij hadden het goed, maar anderen hadden het veel minder. Er kwamen van die turfschippers in de gracht, die hadden helemaal niks. Over de gracht gesproken: dat was toch een stinkboel! De schippers hadden geen wc, die gooiden de boel zo overboord. Ik gooide het groenteafval ook in de gracht. Soms zag je er complete dode varkens in drijven. En als de olie van de schepen ververst moest worden, ging dat ook zo in het water. Ze voeren op petroleum, en dat rookte! Soms kon je het hele schip niet meer zien als ze wegvoeren, zo'n rookwolk.'

Willy: 'Als we na een dagje weg terug kwamen, dan roken we dat we weer thuis waren. Ik maakte trouwens elke maandag de grote bascule schoon, legde er een theedoek in, en dan kwamen de schippersvrouwen hun baby's wegen. Ik hield er lijstjes van bij, heel leuk was dat.'

Regels

Gerrit: 'We deden wat op ons pad kwam. Ik zei altijd: als wij het goed doen, dan komt de winst vanzelf. Ik had altijd geld op zak, betaalde altijd contant, de veiling ook. En ik zag overal handel in. Oude olielampen, ankers, klokken, je kon het zo raar niet bedenken of ik kwam mee aanslepen. En dat zette ik dan tussen de groente. Was je zo kwijt.'

Willy: 'Ondertussen vroegen ze in Raalte aan mijn moeder "of het al zover was". Maar wij "moesten" helemaal niet trouwen.'

En we hadden besloten om nog niet meteen met kinderen te beginnen, we waren nog zo jong en met die winkel erbij: dat konden we er nog helemaal niet bij hebben. In die tijd had je gelukkig al condooms.'

Gerrit: 'Ja, Willy's dominee uit Raalte, een hele aardige man, probeerde ons nog wat voor te lichten. Hij aarzelde en draaide er omheen, dus zei ik dat hij niet zo moeilijk hoefde te doen omdat we wel wisten hoe het zat. En toen haalde ik de condooms uit mijn zak.'

Willy: 'We hadden het heel druk in die begintijd, maar het was toch ook mooi. De eerste tijd hebben we wel gekibbeld, maar verder zijn we altijd heel gek met elkaar geweest.'

Gerrit: 'Ik weet nog dat Willy in het begin een hele grote en een kleine karbonade kocht, en de grote aan mij gaf. Ik zei: "Ik wil één ding met je afspreken: de eerste steek in de pan is voor jou, of het nou de grote of de kleine karbonade is. En verder wil ik altijd roomboter op mijn brood en wat we verdienen is van ons samen. Ik krijg geen zakgeld en jij geen huishoudgeld. En zo is het altijd gegaan.'

Willy: 'Als ik wat nodig had, pakte ik het uit de la en schreef het op. We hadden het goed. De eerste kerstdag van ons trouwen had ik prachtige fruitmanden gemaakt, want daar hou ik ook van, van bloemen schikken en fruitmanden opmaken, en die verkochten goed.'

Handel

'Toen we begonnen hadden we 28 groenteboeren om ons heen, er waren straatventers, er waren leurders, er waren mensen die wat van de grossier kochten en dan verkochten. Ze stonden soms bij ons voor de deur. Wij zaten op de goede route, wij hadden als het ware een "loopzaak". Mensen kwamen lopend bij ons langs, van de stad terug naar huis. En bij ons voor de deur stopten de bussen, dus we hadden bijvoorbeeld

ook klanten uit Staphorst of andere omliggende dorpen. Maar mensen kwamen bij ons om de persoonlijke benadering, denk ik en ook om de fruitschalen. Ik had altijd de mooiste handel of de grootste rotzooi en je wist hoe het die dag zou lopen. De ene keer bleef je met de mooie handel zitten, de andere keer kwam ik 's morgens om negen uur uit de Betuwe en dan dacht ik: wat ik nou in de bak heb zitten! Zal ik het op de IJsselbrug eruit gooien, dan hoor ik in ieder geval nog "Plump". Maar dan was het binnen twee uur verkocht! Je kon er van tevoren nooit iets over zeggen.'

Succes

Willy: 'Onze oudste dochter Minoes is geboren toen we nog boven dat kleine winkeltje van 34 vierkante meter woonden. Het was heel primitief, we hadden alleen een kolenkachel. De ijspegels hingen in de winter aan de deken. Er kwam een wijkverpleegster en dat was een heel smerig mens, dat elke dag hele vieze macaroni maakte. Het was in die tijd dat je als kraamvrouw een week lang in je bed moest blijven liggen. We hebben mijn zuster gevraagd en die heeft toen de boel op orde gebracht. Ja, het was behelpen daar. Maar hoe klein het ook was, we hadden het goed samen. Later zijn we verhuisd. Toen is onze tweede dochter Esther geboren en hadden we een meisje voor dag en nacht.'

Gerrit: 'Het ging goed met de winkel.'

Willy: 'Ik weet nog wel een keer dat ik in m'n eentje met de vrachtwagen in de bouwvak bij een camping ging staan, daar alles zelf uitlaadde en toen alles verkocht! Had ik in m'n eentje net zoveel verdiend als zij met z'n zessen in de winkel. Dat vond ik wel leuk!'

Duiken

Gerrit: 'In 1963 zijn we met duiken begonnen. Dat was toen helemaal nergens nog bekend. We gebruikten apparatuur van het Amerikaanse leger. De flessen vulde ik bij een kolenhandelaar die ook perslucht had. Toen had je nog helemaal geen meters op de flessen of zo, je deed maar wat. Een eigenaar van een technische winkel maakte speciaal voor ons slangen. Dan zei ik tegen mijn kameraad: "Kan ie?" en dan riep hij "Ja", maar soms kon het nog niet, dan kwam er 150 atmosfeer los en zwiepten de slangen in het rond. We deden maar wat. In het begin wilde ik stoppen, omdat mijn oren zo'n pijn deden. Toen adviseerde een deskundige me om de "oren te klaren", tegendruk te geven. Dat helpt meteen. We wisten niets, moesten alles nog leren. Op een gegeven moment was je zo getraind dat je de kaken even van elkaar deed en dan was het klaar.'

Willy: 'Door het duiken zijn we met een sauna begonnen.'

Gerrit: 'Een vriend had een piepklein saunatje en daar gingen we 's winters na het duiken in. En zo is het begonnen. Eerst hadden we een sauna in de binnenstad.'

Willy: 'In het begin waren de mensen er helemaal niet aan gewend. We hadden mannen- en vrouwendagen en als we dan een vrouwendag hadden stonden er wel eens mannen buiten te loeren en me op te wachten. Dan belde ik de politie en die reed voor me uit naar huis. Het werd steeds drukker, op een gegeven moment kleedden de mensen zich in de gang uit, dat kon zo niet langer. Op een goede dag waren we in de omgeving aan het fietsen en toen zagen we een grote boerderij te koop staan.'

Gerrit: 'Het was echt nog een boerenhuis, met verwaarloosde stallen. We hebben het gekocht en helemaal opgeknapt.'
Willy: 'Het was in die hele strenge winter van 1979, ik weet het nog goed. We haalden altijd melk bij de buurvrouw, die haalde ook altijd brood voor ons. En ik kon net in een geul tussen twee sneeuwbergen door naar haar toe lopen, alsof het zo moest zijn. De kinderen sleeiden zo van de zolder naar beneden. We hadden ook geen goede verwarming, we zaten met de jassen aan bij de open haard en gingen van nood maar vroeg naar bed.'

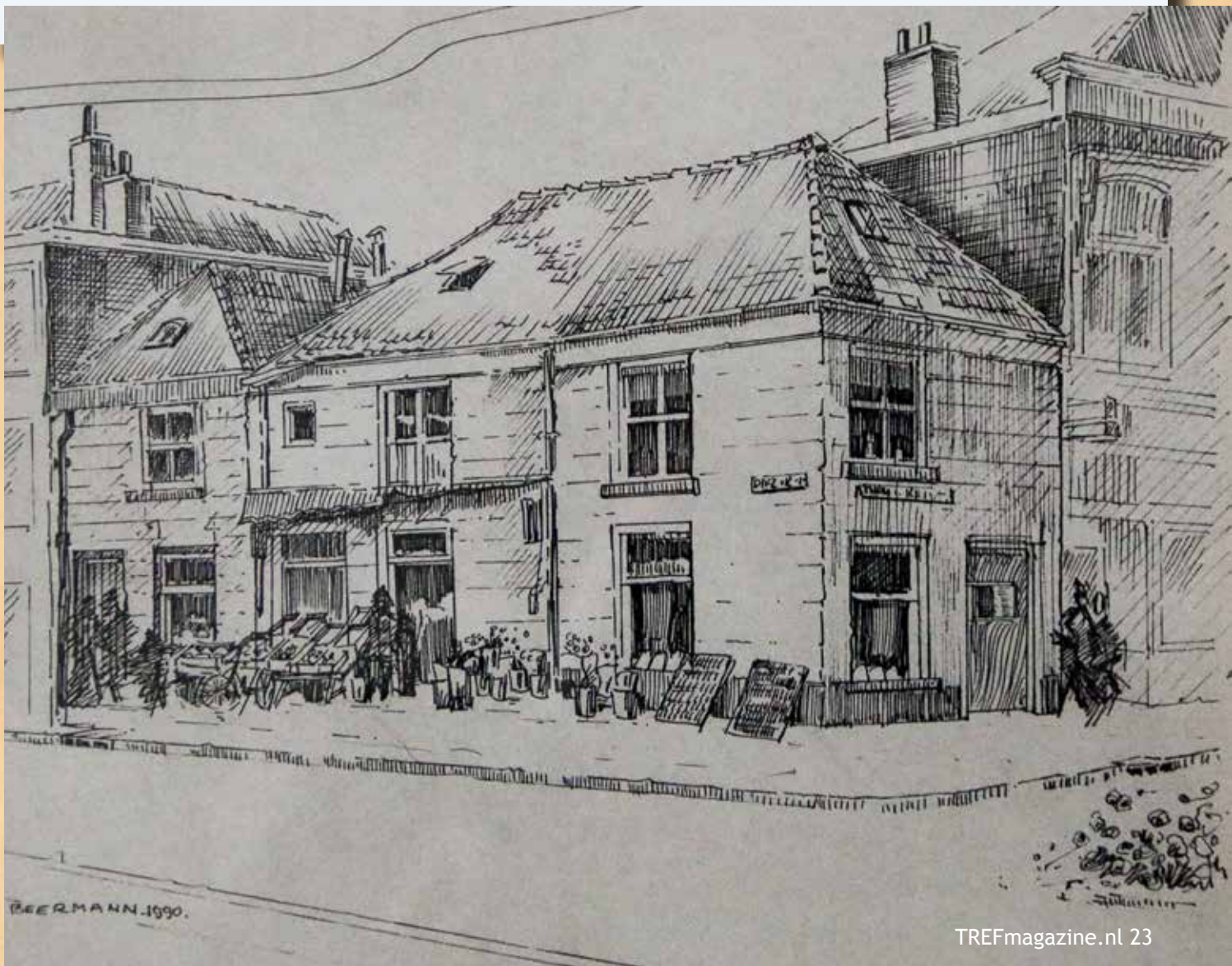
Lintje

Willy: 'Met het duiken heeft Gerrit hele goede dingen gedaan. Wat mij betreft heeft hij daarmee wel een lintje verdiend. Tegenwoordig haalt de brandweer altijd mensen en auto's en zo uit het water, maar vroeger vroegen ze Gerrit altijd. Al het geld wat hij ermee verdiende ging naar de duikvereniging Octopus. Hij heeft verdronken mensen uit het water gehaald, en één keer een kindje levend. Ik weet het nog goed. Het was op een zaterdagmorgen. Ons winkelmeisje Gerrie stond voor het raam en riep: "Gerrit, kom snel! Er ligt een kind in het water!" Een moeder liet haar ene kindje achter een viskraam plassen en de kinderwagen met het andere kindje rijdt zo de gracht in. Gerrit trekt zijn schoenen uit en springt er zo in, in die vieze gracht. Even later heeft hij het kindje te pakken. Alle schippers waren er inmiddels omheen met bootjes en toestanden en boden hulp, en de dokter was er ook, die had ik gebeld. Het kindje gaf geen kik meer. Maar op een gegeven moment hoorden we het brullen, dus dat was zo'n opluchting! De moeder was er ook in gesprongen. Ik heb haar mijn kleren gegeven. Gerrit heeft bij de burendouché, want wij hadden

geen douche. Wij gingen elke week naar het zwembad om te douchen. Gerrit had de voeten helemaal kapot van het glas dat in de gracht lag, hij moest elke dag een paar dagen lang elke dag een tetanus injectie. Wat een toestand.'
Gerrit: 'Ze wisten me wel altijd te vinden. Zo zat ik een keer op een camping in Twente, kwamen er drie marechaussees aan. Ze zochten "die duiker uit Zwolle". Er was een man in de Vecht verdronken. Hij had een slokje op en wilde bewijzen dat hij nog wel de rivier over kon zwemmen, maar dat lukte dus niet. Gelukkig was er een vrouw die precies wist waar hij onder was gegaan. Ik ga er naar toe, laat me op de stroom zakken en zwem wat rond. En verdorie jongens, al vrij snel heb ik een been in de hand. Normaal kun je een drenkeling in het haar grijpen, maar deze man was kaal en in zwembroek, dus er was weinig houvast. Ik heb een touw onder zijn oksels gebonden en ben een eind verder, uit zicht van het publiek, aan de wal gegaan. Dat soort dingen maakte ik mee als duiker. Het was avontuurlijk. Maar ik ben er van de ene op de andere dag mee gestopt, ik kreeg hartritmestoornissen.'

Onderdoor

Gerrit: 'Ondertussen waren we na twintig jaar ook met de groentewinkel gestopt, het was in 1978. We hadden dus de sauna erbij, toen nog in de binnenstad, en we stonden op het punt om een nieuw, groter pand voor de groentewinkel te kopen. Maar onze huisarts kreeg er lucht van en ik moest bij hem komen. Op maandagochtend nog wel, er was nog iemand voor me, dus ik moest ook nog wachten: ik had helemaal de pé in. Hij zegt: "Bredenhof, je gaat er aan onderdoor. Je moet kiezen: of de sauna, of de groentewinkel, niet allebei." Ik naar huis. Ik zei tegen Willy: "De groentewinkel gaat eruit." Ze

zegt: "Mooi, dan krijg ik nooit meer koude handen van boerenkool wassen." En zo is het gegaan. Ik had jaren doorgejaagd, van zeven uur 's ochtends tot twaalf uur 's nachts. Soms lag ik met mijn hoofd op de receptie van de sauna te slapen. En ik denk dat ik toen al last begon te krijgen van de spierziekte waardoor ik nu nauwelijks meer kan bewegen.'

Spierziekte

Willy: 'In 1999 kregen we te horen dat Gerrit de ziekte van Pompe heeft. Dat is een heel gemene spierziekte.'

Gerrit: 'Het ging geleidelijk aan minder met mij. Als ik stil stond, kreeg ik pijnlijke prikkels in de benen, dan moest ik ze steeds verzetten. Op een gegeven moment ging het staan helemaal niet meer. De spieren worden aangestuurd door een bepaald enzym, en dat heb ik niet meer voldoende. Nu lig ik elke veertien dagen in het ziekenhuis aan het infuus, dan krijg ik myozyme.'

Willy: 'Zonder dat medicijn zou Gerrit er niet meer zijn geweest. Zijn broer is aan dezelfde ziekte overleden en zijn zus is ook al overleden.'

Gerrit: 'Het is een erfelijke ziekte, elke derde generatie kan het krijgen als er nog een drager is. Onze kinderen hebben het niet en onze vier kleinkinderen ook niet. Op een gegeven moment moest ik stoppen met werken, het kon niet langer. Dus toen hebben we de kinderen laten kiezen: of verder met de sauna, of ik ging het bedrijf verkopen. Ze kozen voor het eerste.'

Zorg

Gerrit: 'Het gaat niet zo best meer allemaal. Ik zit hier op mijn stoel, dit is mijn plek. Of ik zit op de bank. Als het mooi weer is gaan we fietsen, dat lukt me nog. Of we gaan recreatief boodschappen doen, ik achter het karretje. Ik weet in elke winkel precies waar alles staat. Maar ja, dat is ook altijd mijn werk geweest. Op de veiling wist ik het ook precies. Dan wist ik goed welke sinaasappels er al drie weken lagen. Ach ja. We hebben het nog steeds goed samen. We kibbelen wel eens wat, maar ik ben een kwartier later alweer vergeten waar het over ging.'

Willy: 'Ik heb op het gebied van gezondheid in de loop der jaren ook veel meegemaakt, maar ik voel me nu goed en ik gebruik helemaal geen medicijnen. Mensen vragen wel eens waarom we geen hulp vragen bij de verzorging van Gerrit, maar ik wil dat zelf doen, zolang ik het kan volhouden.'

Gerrit: 'Daar kan ik me trouwens ook wel eens druk maken hoor. Ze adviseren de mensen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen, maar mensen die thuiszorg nodig hebben moeten honderden euro's meer dan vroeger betalen tegenwoordig. Het is financieel zo raar verdeeld. Ze verbouwen het hele land voor het behoud van bijvoorbeeld de spitsmuis, maar de ouderen laten ze verkommeren. Dat vind ik wel erg.'

Willy: 'We leven bij de dag. Ik speel graag op het orgel, ik ben organist in de kerk en bij de vrouwenvereniging. We kijken met plezier terug op de dingen die we gedaan hebben. Soms denk ik wel eens dat we wat meer tijd hadden moeten nemen voor het gezin, maar het was altijd zo druk, het kwam er gewoon niet van!'

Gerrit: 'We zijn heel trots op onze dochters. Zij hebben samen met de oudste schoonzoon de sauna overgenomen en het gaat prima, er is onlangs nog een grote verbouwing geweest en het is een prachtig bedrijf. Dat is wel het mooiste waarop we terug kunnen kijken: op onze dochters en de sauna.'

Door Bert Vaatstra

L K
E E
Z O
E H
R
S E
D
V
A M
N O
↻

Op bezoek bij Danielle Nooter is een belevenis. Ze leest graag, zit altijd boordevol ideeën, staat graag voor anderen klaar en heeft een druk leven. Ze is voorzitter van het bestuur van het Dierenasiel, ze is extern rayondocent van de Pabo, ze is voorzitter van de werkgroep van de Week van de Techniek, bovendien is ze een hele lieve moeder voor Bastiaan van twaalf en Willemijn van dertien jaar en ze is alweer meer dan zestien jaar gelukkig getrouwd met Bart, die een eigen bedrijf heeft. Daniëlle is altijd nieuwsgierig naar de verhalen in TREF Magazine. Ze heeft ook wel een leuk idee voor TREF: een combinatie van kunst en dieren. Poezen-schilderijen, hondenbeeldjes, kattenkunst, noem maar op. Wie weet komt het er nog eens van!

TREF Magazine wordt gesponsord door:

WWW.PSYCHOLOGENPRAKTIJKELF.NL

Praktijk voor Haptotherapie
www.gevoelskracht.nl

C!FAS

WWW.CIFAS.NL

WERKSTROOMBOEKHOUDEN - HET NIEUWE BOEKHOUDEN

Techwatch^{bv}

Technische Tijdschriften
BITS&CHIPS en MECHATRONICA&MACHINEBOUW
Conferenties en Beurzen
WWW.BITS-CHIPS.NL

06 - 10 12 12 40

PROFESSOR JACQUES
en het eeuwige

MOETEN

De mens MOET voortdurend.
Van het moment dat hij wakker
wordt, tot het moment dat hij weer
naar bed gaat, MOET de mens.

MOETEN! Het liefst had ik de kop in
het zand (de kleding) gestoken, maar
dat is natuurlijk geen oplossing.

Ik vroeg mij af: IS er wel een oplos-
sing in de oeverloze strijd tegen het
eeuwige moeten? Er zullen altijd
zaken zijn die blijven moeten.

Een mens MOET ten slotte wat doen voor
de kost. Een mens MOET eten, MOET
naar de wc, MOET zich aan de regels
houden, een mens MOET MOETEN...
Een niet moeiende mens is een dood
mens, niet dan, ja toch?
En van dat gegeven kon ik toch wel zo
MOETELOOS, pardon, MOEDELOOS wor-
den. Ik was er helemaal klaar mee, en
wilde al voor dit probleem weglopen.

Maar ineens had ik de oplossing! Als we nu in plaats
van het woordje MOETEN het woordje MOGEN gebrui-
ken! Dan wordt het een heel andere zaak! Probeer
maar uit, het werkt meteen!
Weg met het moeten! Kom op met het MOGEN!
Hopsakee hei!

Ook een probleem?
Professor Jacques van Coehoorn
lost op waar je bijstaat!
Mail info@TREFmagazine.nl

SAMENWERKEN

Januari, louwmaand. De drukte, het geschetter en de lichtjes van de feestdagen zijn voorbij en voor iedereen ligt een knisperend vers nieuwjaar, net zo wit en ongekreukt als een onaangebroken rol bakpapier. Zachtjesaan beginnen de dagen weer te lengen. Nu is het tijd om al die goede voornemens om te zetten in daden. Een wat eenvoudiger leven, met minder stress. Gezonder eten. Meer bewegen. Maar de kans is groot dat we al snel weer afdwalen naar onze oude gewoonten. En dat is niet voor niets. Kijk maar eens naar dit boodschappenbriefje. Op het eerste gezicht zou je kunnen denken: wat heerlijk als je leven uit simpele zaken bestaat zoals het halen van sinas, brood en melk. Een briefje zonder overbodige franjes en met een duidelijke boodschap. Hoe veel meer 'zen' kun je zijn? Maar wacht even. Wie heeft het eigenlijk nodig om drie boodschappen op een lijstje te zetten? Even uit de losse pols: iemand die met een haviksoog op zijn uitgaven moet letten, een ultieme control freak of een heel erg verschrikkelijk vergeetachtige persoon. Waarom zou je daarin willen veranderen? Goede voornemens mislukken omdat ze vaak gebaseerd zijn op een idee over wat zou 'moeten' (afvallen, georganiseerd blijven, minder uitgeven, fit zijn, meer genieten). De meeste mensen hebben er dan al geen zin meer in. Goede voornemens geven je ook het idee dat je je leven tot nu toe helemaal fout hebt geleid. En ze houden de illusie in stand dat je door andere gewoontes een leuker of beter mens wordt, terwijl dat helemaal niet zo hoeft te zijn.

Neem nou bijvoorbeeld die conversatie tussen een vader en dochter die vanuit school naar huis fietsten. 'En, had je een leuke dag?', vroeg de vader. Boos klonk het 'Neel!'.

'Wat is er dan gebeurd?'

'Ik heb toch zo'n hekel aan Mieke!'

'Waarom dan?'

'We moesten samen een project doen, maar zij werkte helemaal niet mee!'

'Wat deed ze dan?'

Zwaar verontwaardigd: 'Ze zei dat ik het maar moest doen, maar de juf zei dat we moesten sámenwerken. Als ik het alleen moet doen, dan is dat toch geen samenwerken? Dus ik zei dat ze ook iets moest doen, maar dat wilde ze niet.'

Op besliste toon: 'Mieke is stom.'

Misschien is Mieke inderdaad stom. Maar misschien is de juf ook stom (want de opdracht te moeilijk en de hulp te weinig). En misschien is het stom om iets te willen afdwingen bij een ander omdat je daar zelf belang bij hebt (een beter cijfer, complimentjes van juf). Net zoals de overheid graag wil dat we met z'n allen gezond en gelukkig oud worden omdat we dan langer kunnen werken en minder geld kosten.

Daarom is mijn goede voornemen voor dit jaar om alleen nog dingen te veranderen in mijn leven als de boel daardoor direct leuker wordt. Als aan het begin van het nieuwe jaar alles op is in huis en de bankrekening leeg en de broek te strak, dan denk ik niet meer 'help, ik moet harder werken zodat ik meer kan verdienen' (en overspannen raken) of 'help, ik ben te dik, ik moet afvallen' (en honger lijden en blessures oplopen in de sportschool). Nee, dan bedenk ik gewoon een nieuw, spannend, spotgoedkoop recept waardoor ik ook nog eens in beweging kom.

Eet smakelijk!

Mathilde

BROODSOEP uit PORTUGAL (2 personen)

Ingrediënten: Sneetjes oud brood, jonge blaadjes van brandnetels/zevenblad/paardenbloem (net wat je kunt vinden) of gratis mee te nemen overgebleven groene groenten van de markt, daslook, twee eieren (bij de burens geleend), 1 bouillonblokje (achterin het kruidenkastje), olijfolie

Bereiding: Was de blaadjes, maak de groenten schoon en snij klein. Doe ze in een soeppan, plet ze een beetje en giet er olijfolie over. Roer alles goed door elkaar. Breng een pan water zachtjes aan de kook, breek de eieren erboven en haal ze er na 3 tot 4 minuten uit met een schuimspaan. Giet 7,5 dl van het water bij de groenten. Voeg het bouillonblokje toe en breng het geheel aan de kook. Doe er zoveel mogelijk oud brood bij en leg de eieren daar bovenop. Serveer na vijf minuten.

Weetje: Wilde kruiden en groenten zoals paardenbloem zitten vol vitamine A, B, C en D, calcium, natrium, kalium, silicium, ijzer, mangaan, zwavel, inuline, en andere gezonde stoffen. Pluk ze liever niet langs wegen, drukke paden of plekken waar veel dieren lopen en andere dingen doen (pluk vruchten dan op minstens op 1 meter hoogte).

DUIZELIG

De zesennegentigjarige mevrouw vertelt over haar jeugd.

‘We hadden in die tijd nog geen radio. Als mijn ouders wilden dansen, moesten wij zingen.’

Ik zie het al voor me en begin te lachen, maar ze kijkt me verbouwereerd aan.

‘Echt waar hoor! En moeder zei dan tegen vader:

“Ach Johan, jij wordt toch duizelig van dansen?”

Maar vader wilde toch.

En we wisten precies hoe het zou eindigen.

Al na één couplet riep vader het uit:

“Annie, stop maar, ik ben weer duuzelig!”

*Janneke Pelle werkt in zorg en horeca,
is koorpianiste, recenseert theatervoorstellingen
en geeft Nederlandse les aan een
inburgerende leeftijdgenote.
Bovenal houdt ze van mensen en hun verhalen.
Hierover schrijft ze op weblog.theefiets.nl.*

Janneke Pelle

